

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Puskarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Marek Pietruszyński

SSN Andrzej Stępka

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **N. O.**

ukaranego za czyn z art. 54 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 13 lutego 2024 r.,

kasacji wniesionej przez Rzecznika Praw Obywatelskich na korzyść ukaranego

od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego dla Krakowa-Podgórze w Krakowie

z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt II W 204/21 /P,

**1. uchyla zaskarżony wyrok i uniewinnia N. O. od popełnienia
zarzuczonego mu wykroczenia;**

2. kosztami postępowania w sprawie obciąża Skarb Państwa.
[J.J.]

UZASADNIENIE

Komendant Komisariatu Policji VI w Krakowie skierował do Sądu Rejonowego dla Krakowa - Podgórze w Krakowie wniosek o ukaranie N. O., obwiniając go o to, że w dniu [...] 2020 r. około godziny [...] w K. przy ul. [...] na terenie obiektu handlowego „[XXX]” nie miał zakrytych ust i nosa przy pomocy odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego, o którym mowa w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. - Prawo o ruchu drogowym. Wskazał, że czyn ten stanowi wykroczenie z art. 54 k.w. w zw. z § 24 ust. 1 pkt 2d rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. poz. 1356).

Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie wyrokiem nakazowym z dnia 1 lutego 2021 r., sygn. akt II W 204/21/P, uznał obwinionego N. O. za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to na podstawie art. 54 k.w. wymierzył mu karę 100 zł grzywny. Zasądził od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 70 zł tytułem zryczałtowanych wydatków postępowania i kwotę 30 zł tytułem opłaty.

Wyrok ten uprawomocnił się bez wniesienia sprzeciwu przez obwinionego z dniem 10 marca 2021 r.

Postanowieniem z dnia 6 sierpnia 2021 r. Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie zamienił wobec ukaranego N. O. karę grzywny w wysokości 100 zł na zastępczą karę aresztu w wymiarze 2 dni, przyjmując, że jeden dzień aresztu równoważny jest grzywnie w kwocie 50 zł i zarządził jej wykonanie. N. O. w dniu 22 sierpnia 2021 r. uiścił orzeczoną grzywnę.

Kasację od opisanego wyroku nakazowego wniósł Rzecznik Praw Obywatelskich. Na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. zaskarżył wyrok w całości na korzyść ukaranego, zarzucając „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie prawa materialnego, tj. art. 54 k.w. w zw. z § 24 ust. 1 pkt 2d Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz. U. z 2020 r. poz. 1356), poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, w sytuacji gdy czyn przypisany N. O. nie wyczerpywał znamion tego wykroczenia”. Wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie N. O. od popełnienia przypisanego mu wykroczenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście zasadna i jako taka podlegała uwzględnieniu w całości w trybie art. 535 § 5 k.p.k. w zw. z art. 112 k.p.w., tj. na posiedzeniu bez udziału stron. Wpisuje się ona w liczny już ciąg skarg Rzecznika Praw Obywatelskich, które dały sposobność wypowiedzenia się Sądowi Najwyższemu odnośnie do karania za wykroczenia osób, którym zarzucono naruszenie określonych tzw. regulacji covidowych i wykazania, że karanie to było bezpodstawne. Szereg orzeczeń tego Sądu (wyroki z dnia 16 marca 2021 r.: II KK 64/21, II KK 74/21, II KK 97/21; z dnia 24 marca 2021 r., II KK 66/21; z dnia 8 kwietnia 2021 r., II KK 96/21; z dnia 20 kwietnia 2022 r., V KK 9/22) Autor kasacji powołał jako potwierdzających jego pogląd o bezpodstawności ukarania N. O.

Rację ma Skarżący, że czyn przypisany obwinionemu nie wyczerpuje znamion wykroczenia z art. 54 k.w. Przepis ten, uznający za czyn zabroniony wykroczenie „przeciwko wydanym z upoważnienia ustawy przepisom porządkowym o zachowaniu się w miejscach publicznych” chroni porządek i spokój w tych miejscach, i zawiera odesłanie do przepisów porządkowych wydawanych w celu zapewnienia porządku i spokoju publicznego. W konsekwencji w razie naruszenia unormowań, które mają inny przedmiot ochrony, nie jest możliwe jego zastosowanie (zob. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 lipca 2003 r., P 10/02, OTK-A 2003, z. 6, poz. 62). Unormowaniem mającym inny przedmiot ochrony niż porządek i spokój w miejscach publicznych jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2020 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii, którego § 24 wprowadzał obowiązek zakrywania ust i nosa przy pomocy odzieży lub jej części, maski, maseczki, przyłbicy albo kasku ochronnego podczas przebywania m.in. w miejscach ogólnodostępnych. Ten akt prawny został wydany jako akt wykonawczy na mocy art. 46a i art. 46b pkt 1-6 i 8-12 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2019 r., poz. 1239 ze zm.), zatem nie ulega wątpliwości, że jego celem była ochrona zdrowia publicznego, w szczególności realizacja konstytucyjnego obowiązku zwalczania chorób zakaźnych (art. 68 ust. 4 Konstytucji RP), a nie ochrona porządku i spokoju w miejscach publicznych. W konsekwencji przepisy wspomnianego rozporządzenia nie mogą być uznane za przepisy porządkowe w rozumieniu art. 54 k.w. Mogłyby natomiast dopełniać któryś

z przepisów zamieszczonych w rozdziale XIII Kodeksu wykroczeń, grupującym wykroczenia przeciwko zdrowiu, w szczególności art. 116 § 1a stanowiący, że podlega karze grzywny albo karze nagany osoba, która nie przestrzega zakazu, nakazu, ograniczenia lub obowiązku, określonego w przepisach o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Rzecz jednak w tym, że przepis ten, początkowo w nieco innym brzmieniu, został wprowadzony do Kodeksu wykroczeń po dacie będącego przedmiotem osądu zachowania N. O., mianowicie przez art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 października 2020 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z przeciwdziałaniem sytuacjom kryzysowym związanych z wystąpieniem COVID-19 (Dz.U. poz. 2112). Ustawa ta, w istotnym dla niniejszej sprawy zakresie, weszła w życie w dniu 29 listopada 2020 r. i chociaż Sąd Rejonowy dla Krakowa - Podgórze w Krakowie wydał wyrok w dniu 1 lutego 2021 r., to nie mógłby ukarać obwinionego za czyn art. 116 § 1a k.w. skoro w czasie, gdy miało miejsce, jego zachowanie nie było zabronione pod groźbą kary (art. 1 § 1 k.w.). Można przy tym zauważyć, że uzupełnienie Kodeksu wykroczeń o art. 116 § 1a każe przyjąć, iż sam ustawodawca uznał, że art. 54 tego Kodeksu nie może stanowić podstawy prawnej do karania za zachowania naruszające unormowania zawarte w akcie prawnym, którego przedmiotem jest zapobieganie oraz zwalczanie zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Konkludując, brak było podstaw do ukarania N. O. na podstawie art. 54 k.w. za niestosowanie się w dniu 19 września 2020 r. do nakazu zakrywania nosa i ust w miejscu ogólnodostępnym (obiekcie handlowym „[XXX]”), gdyż nie popełnił on określonego w tym przepisie wykroczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy zgodnie z wnioskiem kasacji uchylił zaskarżony wyrok nakazowy i uniewinnił N. O. od popełnienia zarzucanego mu czynu, o kosztach postępowania rozstrzygając zgodnie z art. 119 § 2 pkt 1 k.p.w.

[J.J.]

[ał]

